Høgskolen i Hedmark

Studieplan 2009/2010

Allmennlærerutdanning, 4-årig, nettbasert

Studiepoeng: Arbeidsmengde i studiepoeng er: 240.

Studiets varighet, omfang og nivå

Allmennlærerutdanningen er fireårig og gir til sammen 240 studiepoeng (sp). Etter 3 år kan du starte på en 2-årig mastergrad hvis du ønsker det.

Innledning

Allmennlærerutdanningen er fireårig og gir til sammen 240 studiepoeng (sp). Utdanningen er en profesjonsutdanning. Det betyr at du etter endt utdanning kan kalle deg lærer. Allmennlærere er kvalifisert for lærerarbeid i hele grunnskolen (1.-10 klasse). 120 studiepoeng er obligatoriske studiefag. De obligatoriske studiefagene er matematikk, norsk, pedagogikk, grunnleggende lese- skrive- og matematikkopplæring (GLSM) og kristendom, religion og livssynskunnskap (KRL).

De resterende 120 studiepoengene er valgfrie studieenheter, men minst 60 studiepoeng skal være studier i grunnskolefag.

OBS! Bare noen få valgfrie tredje- og fjerdeårsfag er tilrettelagt med samlinger og nettstøtte.

Læringsutbytte

I lærerutdanningen er fagene rettet inn mot at du skal bli lærer og at fagene skal brukes i praktisk lærerarbeid i skolen. Derfor inneholder alle fag også fagdidaktikk. I fagdidaktikken vil du blant annet få kjennskap til fagets formål i skolen, fagets historie som undervisningsfag, læreplanenes faglige innhold og rammer og metoder for undervisning i skolen. I pedagogikkfaget gir vi generelle innføringer i teorier om oppdragelse og undervisning, det å være lærer og skolen som organisasjon. En viktig del av utdanningen er praksis. Gjennom øvelse i praktisk lærerarbeid og personlig veiledning fra øvingslærer, får du anledning til å formidle fagkunnskaper og lede elever i deres læringsarbeid. På denne måten arbeider vi for at du gradvis skal bli en dyktig og kyndig lærer med gode faglige kunnskaper, sikker læreratferd og med evne til å reflektere over egen praksis.

Praksis tilrettegges bare i Hedmark, Oppland og Akershus.

Målgruppe

Alle som ønsker å bli lærer i grunnskolen.

Kompetanse

Utdanningen er en profesjonsutdanning. Det betyr at du etter endt utdanning kan kalle deg lærer. Allmennlærere er kvalifisert for lærerarbeid i hele grunnskolen (1.-10 klasse).

Opptakskrav fritekst

Undervisnings- og læringsformer

Det benyttes varierte undervisningsformer - se de ulike emnebeskrivelsene.

Vurderingsformer

Det benyttes ulike vurderingsformer - se de ulike emnebeskrivelsene.

Internasjonalisering

Avdelingen har kontakt med en rekke utdanningsinstitusjoner i utlandet, og hvert år foregår det utveksling av lærere og studenter. Studenter kan få deler av sin praksis lagt til utlandet eller de kan studere en viss periode i utlandet (internasjonalt semester). Dette skjer normalt i det 3. studieåret. Studenter som ønsker informasjon om studiemuligheter i utlandet, kan få assistanse fra studielederne, studierådgiver eller avdelingens internasjonale kontor til dette.

Studiets innhold, oppbygging og organisering

De obligatoriske studieenhetene i allmennlærerutdanningen er:

- Pedagogikk 30 studiepoeng, 1. og 2. studieår
- Norsk 30 studiepoeng, 1. og 2. studieår
- Matematikk 30 studiepoeng, 1. og 2. studieår
- Kristendoms-, religions og livssynskunnskap (KRL) 20 studiepoeng, 2. studieår
- Grunnleggende lese-, skrive- og matematikkopplæring (GLSM) 10 studiepoeng, 2.studieår
- Praksis 20 uker i løpet av de 3 første studieårene

I den valgfrie delen av utdanningen tilbyr høgskolen en rekke fag, både grunnskolefag og andre fag som er relevante i en lærerutdanning, men det er svært få fag som er tilrettelagt med samlinger og nettstøtte. Studenter kan velge faglige bredde (30 studiepoengsfagenheter) innenfor flere fag, eller fordypning (60 studiepoengsfagenheter) innenfor få fag, og på den måten sikte seg inn mot arbeid på barne- eller ungdomstrinnet.

Studentene kan velge fag som de allerede har påbegynt i de to obligatoriske årene, slik som norsk, matematikk, KRL og pedagogikk, eller de kan utvide fagkretsen med nye fag, slik som engelsk, kroppsøving, musikk, kunst og håndverk, natur og miljøfag, samfunnsfag o.a. Andre fag som tilbys i utdanningen er blant annet spesialpedagogikk, sosialpedagogikk, flerkulturell pedagogikk, drama, multimedia, skole og kommunikasjon, IT for lærere o.a.

Allmennlærerstudenter kan etter det 3.året også begynne på et toårig *masterprogram*, . Etter en slik utdanning i tlllegg til 3-årig allmennlærerutdanning, vil studentene både ha utdanning som allmennlærer og ha en mastergrad.

Emnetabell

Emner

Studiepoeng År 1 År 2 År 3 År 4

- **Matematikk**

  30 studiepoeng

- **Norsk**

  30 studiepoeng

- **Pedagogikk**

  30 studiepoeng

- **Kristendoms-, religions- og livssynskunnskap**

  20 studiepoeng

- **Grunnleggende lese-, og skrive og matematikkopplæring**

  10 studiepoeng

- **Valgemne 60 sp** **(optional)**

  60 studiepoeng

- **Valgemne 60 sp** **(optional)**

  60 studiepoeng

Emneoversikt

2MA25 Matematikk

Emnekode: 2MA25

Studiepoeng: 30

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen

Læringsutbytte

Etter endt opplæring skal studentene

- ha kunnskaper om og ferdigheter i et bredt spekter av matematikkfaglige emner, herunder dybdeforståelse innenfor grunnskolens matematikk
- kunne beskrive sammenhenger mellom ulike matematikkfaglige emner og ut fra dette kunne se matematikkfaget i skolen i et bredt perspektiv
- ha evne til undring, utforsking, refleksjon, logisk tenkning og kreativ problemløsning
- kjenne til teorier om hvordan barn lærer matematikk, og kunne benytte dette til å begrunne valg i egen undervisningspraksis
- ha innsikt i språkets rolle for læring og ha evne til å kommunisere ved hjelp av matematikk
- ha kunnskap om matematikkens historiske utvikling, om vitenskapsfagets og skolefagets rolle i samfunnet og kunne begrunne matematikkfagets plass i skolen
- ha kunnskap om hvilke konsekvenser elevenes språklige og kulturelle bakgrunn og gutters og jenters ulike perspektiver kan ha for deres opplæring i faget
- kjenne til forskning innen matematikkdidaktikk, og kunne identifisere implikasjoner for egen undervisningspraksis
- på et selvstendig grunnlag kunne planlegge, legge til rette, gjennomføre og evaluere opplæring i matematikk
- kunne utvikle varierte læringsaktiviteter i matematikk, og kunne kritsk vurdere disse i et faglig og fagdidaktisk perspektiv som tar hensyn til elever med ulik faglig forutsetning, kulturell bakgrunn og som ivaretar kjønns- og likestillingsperspektivet
- ha grunnleggende kunnskap om IKT-hjelpemidler i matematikkfaget, og kunne vurdere hva som er hensiktsmessig bruk av disse i matematikkundervisning
- kunne reflektere over hvordan de selv kan utvikle en lærerrolle som, overfor elevene, er holdningsfremmende og skaper interesse for faglig utvikling

Kompetansemålene over er i tråd med Rammeplan for allmenlærerutdanningen. Disse skal dekke

rammeplanens tre hovedområder i Matematikk 1, som er

1. Faglig og fagdidaktisk kunnskap
2. Å være lærer i matematikk
3. Samhandling og refleksjon

Faglig og fagdidaktisk kunnskap vil studentene få gjennom forelesninger, individuelt arbeid og gruppearbeid.

Kunnskap om og erfaring med å være lærer i matematikk skal studentene erverve gjennom et fagdidaktisk studium, når de er ute i praksis og på profesjonsseminarer.

Samhandling og refleksjon læres under praksis, samt i basisgrupper, gjennom gruppearbeid og prosjekter.

Innhold

Det faglige innholdet i Matematikk 1 består dels av en underbygging av grunnskolens matematikk slik den er beskrevet i Kunnskapsløftet, og dels en videreføring av stoffet. Hensikten er at studentene skal forstå grunnskolens matematikk bedre enn de gjorde før studiet, og at de skal forstå mer om hva kunnskapene kan brukes til i praksis.

Undervisningen bygger på grunnkurset fra videregående skole. Grunnskolestoff vil likevel bli behandlet, men hensikten er da i første rekke å avdekke dypere sammenhenger.

Det vil bli tilbudt et forkurs for studenter som føler seg usikre på grunnlaget i matematikk.

Matematikk 1 omfatter også en del fagkunnskaper som ikke direkte er lærestoff i grunnskolen. Dette har i hovedsak to siktemål: For det første skal en matematikklærer i grunnskolen kunne gi velbegrunnende svar på spørsmål fra interesserte elever. For det andre vil økte kunnskaper gi et videre perspektiv på grunnskolens lærestoff og et større repertoar av innfallsvinkler til dette stoffet.

Det matematikkfaglige stoffet vil i stor utstrekning bli behandlet slik at didaktiske aspekter blir framtredende. Fagdidaktikken vil både kunne bygge på og gi utvidet forståelse for tilsvarende lærestoff i pedagogikkfaget.

Lærestoff i modul 1

- Enkel tallteori, tallsystemer og tallenes historie
- Enkle tallfølger.
- Figurtall
- Hoderegning
- Grunnleggende algebra
  - Regning med potenser og røtter
  - Ligninger med én ukjent
  - Lineære ligningssystemer
- Beskrivende statistikk
- Emnemetodikk for utvalgte emner i grunnskolens læreplan
  - Desimaltall
  - Brøkregning
- Generelle didaktiske emner
  - Læringsteorier
  - Piaget
  - Vygotski
  - Planlegging av matematikkundervisning
  - Problembasert læring
  - Diagnostisk, konfronterende og konfliktorientert læring

Lærestoff i modul 2

· Regning med formler og uttrykk

· Avbildinger og symmetrier.

· Tesselering

· Plangeometri med enkle bevis.

· Konstruksjonslære

· Romgeometri.

· Sannsynlighetsbegrepet og elementær sannsynlighet

- - Uniforme sannsynlighetsmodeller
  - Simulering

· Emnemetodikk for utvalgte emner i grunnskolens læreplan

- - Forhold, målestokk, proporsjoner
  - Formelregning og algebra i skolen

· Generelle didaktiske emner

- Planlegging av matematikkundervisning
- Tilpasset undervisning
- Matematikkproblemer for fremmedspråklige.
- Kjønn og matematikk
- Følelsesmessige aspekter ved matematikkfaget

Lærestoff i modul 3

- Annengradsligninger og litt om ligninger av høyere grad
- Grafer og funksjoner
  - Polynomfunksjoner
  - Proporsjonalitet og omvendt proporsjonalitet
  - Rasjonale funksjoner
  - Eksponentialfunksjoner med utgangspunkt i prosentregning
- Kombinatorikk
- Binomiske og hypergeometriske sannsynlighetsfordelinger
- Generelle didaktiske emner
  - Matematikkvansker
  - Læringsteorier og læreplananalyse
  - Vurdering i matematikk

Organisering og arbeidsformer

Studiet består av tre hovedelementer: individuelt arbeid, arbeid i basisgrupper og lærerledet undervisning. Noe lærerledet undervisning kan erstattes med regneøvinger ledet av studenter fra høyere klassetrinn.

Undervisningen skjer i form av forelesninger, klasseundervisning og regneøvinger. Det vil bli utarbeidet arbeidsprogrammer med oversikt over lesestoff, øvingsoppgaver og innleveringsoppgaver.

I studiet inngår bruk av IKT. Fronter, som er et kommunikasjonsverktøy, vil bli brukt til å gi oppgaver og motta besvarelser. Lommeregner, regneark, graftegningsprogram, konstruksjonsprogram og annen programvare vil bli benyttet i studiet.

En del av de obligatoriske arbeider leveres elektronisk. Det forutsettes at studentene lærer seg å skrive matematiske uttrykk i Word og å lage dokumenter der elementer fra Excel regneark, et geometriprogram (Cabri/Geogebra) og eventuelt andre programmer legges inn i Word-dokumenter. Det vil bli gitt kurs i bruk av slike programmer.

Frivillig forkurs

Det vil bli tilbudt forkurs i Modul 1 og Modul 3 over en uke ved starten av hvert høstsemester. I disse kursene vil en del grunnleggende matematikk bli repetert.

Differensiering

I modul 3 kan det bli tilbudt undervisning med noe ulik vektlegging av didaktiske og faglige matematiske emner.

Vurderingsordning

For hver modul består eksamen av en fire timers skriftlig prøve. Hver deleksamen teller 1/3 av endelig karakter i faget.

Tillatte hjelpemidler under skriftlig eksamen er:

- Kunnskapsløftet
- 8 A4-sider med håndskrevne notater
- Lommeregner av valgfri type

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

2NK27 Norsk

Emnekode: 2NK27

Studiepoeng: 30

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen

Læringsutbytte

Fagplanen bygger på Rammeplan for allmennlærerutdanning fra april 2003. Målområdene i faget er:

1. Faglig og fagdidaktisk kunnskap
2. Å være lærer i norsk
3. Samhandling og refleksjon

Innhold

Norskfaget er samlet sett på 30 studiepoeng. Det er delt inn i tre moduler i følgende rekkefølge:

- Barne- og ungdomslitteratur
- Elevtekster og grammatikk
- Lese- og skriveopplæring

De to første modulene er plassert i første studieår, og det siste i høstsemesteret i andre studieår. Hver modul er på 10 studiepoeng. At faget er modulisert, betyr at arbeidet i en viss periode har et hovedfokus. Men emnene i de ulike modulene henger sammen og bygger på hverandre, og kunnskapsstoff, arbeidsmåter og tekster fra en modul vil kunne trekkes inn i en annen modul for å belyse et emne der.

Emne 1: Barne- og ungdomslitteratur (10 sp)

Læringsmål

Etter å ha fullført dette emnet skal studentene

- kunne legge til rette for litteraturundervisning som stimulerer til elevers leselyst og intellektuelle utvikling
- kunne reflektere over litteraturdidaktiske tilnærmingsmåter
- ha tilegnet seg kunnskap om sentrale skjønnlitterære tekster for barn, ungdom og voksne
- kunne analysere og tolke skjønnlitterære tekster

Innhold

- litteraturdidaktikk
- teorier om barne- og ungdomslitteratur
- kunnskap om sjangrer og teksttyper
- analyse av skjønnlitterære tekster

Emne 2: Elevtekster og grammatikk (10 sp)

Læringsmål

Etter å ha fullført dette emnet skal studentene ha

- kunnskaper om tekst og om skriving i grunnskolen
- grunnleggende kunnskaper i norsk fonologi, morfologi og syntaks
- kunnskaper og ferdigheter i å veilede og hjelpe ulike elevgrupper til å tilegne seg og utvikle skriftlige ferdigheter, og kunne samtale om tekster i forbindelse med responsarbeid

Innhold

· tekst og skriving (tekstteori, elevtekstanalyse, skrivepedagogikk)

· elevtekstanalyse knyttet til et utvalg av autentiske elevtekster på alle trinn (digitale tekster, tekster produsert av elever med norsk som andrespråk, tekster av elever med lese- og skrivevansker, tekster i begge målformer)

· skrivepedagogikk (responsteori, ulike responsmåter)

· grunnleggende norsk fonologi, morfologi og syntaks

· norsk rettskriving i begge målformer

Emne 3: Lese- og skriveopplæring (10 sp)

Læringsmål

Etter å ha fullført dette emnet skal studentene

- kunne legge til rette for at barn lærer å lese og skrive
- kunne legge til rette for at elever utvikler seg til gode lesere og skrivere oppover på trinnene
- kunne begrunne valg av arbeidsformer og metoder i lese- og skriveopplæring
- kunne legge til rette for at elevene lærer gode lesestrategier i alle fag og i ulike modaliteter

Innhold

· teorier om hva lesing og skriving er

· modeller for utviklingen av lese- og skriveferdigheter hos barn

· metoder for lese- og skriveopplæring og for utvikling av lesestrategier for ulike typer tekster

· lese- og skriveopplæring for elever fra språklige minoriteter

· arbeid med læremidler for grunnleggende og videre leseopplæring – herunder digitale læremidler

· forebygging av lese- og skrivevansker

· arbeid med lesestimulering og utvikling av leselyst

· utvikling av muntlige ferdigheter

Organisering og arbeidsformer

I studiefaget norsk legges det opp til bruk av varierte arbeidsformer, dels former som anvendes i grunnskolen og dels slike som hører høyere utdanning til. Fagstoff vil bli behandlet dels i forelesninger der vekten ligger på faglærers formidling, og dels i seminartimer der vekten ligger på studentenes aktive deltakelse gjennom muntlig og skriftlig arbeid.

I lærerutdanningen spiller også øvingsskolen en viktig rolle, og vekselvirkningen mellom praksisperiodene i grunnskolen og arbeidet på høgskolen åpner for verdifull faglig og didaktisk refleksjon. Målet er at de ulike arbeidsformene kan invitere forskjellige studenter til engasjert innsats i lærerstudiet. Faglærerne ønsker selvfølgelig å bistå studentene, men selve læringsarbeidet ligger nå som før på den enkelte student. Studentene bør merke seg at ikke alle emnene i faget kan behandles i forelesninger eller seminar; en del av pensum må den enkelte student selv ta det hele ansvar for å tilegne seg.

Vurderingsordning

Alle tre moduler må være bestått for å få bestått karakter i Norsk 1. Dersom en kandidat stryker i én av modulene, er det tilstrekkelig å gå opp til ny prøve i denne. Eksamenen i modul 1 skal skrives på bokmål, og eksamenen i modul 2 på nynorsk.

Modul 1: Barne- og ungdomslitteratur (10 sp)

Fem timers individuell skriftlig eksamen.

Målform: bokmål

Hjelpemidler: ordliste

Vurderes med gradert bokstavkarakter.

Eksamen for emnet teller en tredel av samlet karakter i Norsk 1.

Modul 2: Elevtekster og grammatikk (10 sp)

Fem timers individuell skriftlig eksamen.

Målform: nynorsk

Hjelpemidler: ordliste

Vurderes med gradert bokstavkarakter.

Eksamen for emnet teller en tredel av samlet karakter i Norsk 1.

Modul 3: Lese- og skriveopplæring (10 sp)

Individuell muntlig eksamen.

Hjelpemidler: ingen

Vurderes med gradert bokstavkarakter.

Eksamen for emnet teller en tredel av samlet karakter i Norsk 1.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

2PT27 Pedagogikk

Emnekode: 2PT27

Studiepoeng: 30

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Læringsutbytte

Pedagogikkfaget er et danningsfag som skal bidra til at studentene mestrer utfordringene i yrket som lærer i grunnskolen. Det skal gi grunnlag for personlig utvikling og vekst for den enkelte student. Lærerutdanningens krav om utvikling av faglig, didaktisk, sosial og yrkesetisk kompetanse, samt kompetanse for endring og utvikling står sentralt i pedagogikkstudiet. Pedagogikkfaget skal bidra til at studentene blir i stand til å legge til rette for god faglig og sosial læring i skolen, og at de kan gi profesjonelle begrunnelser for de didaktiske valgene de vil gjøre som lærere.

Hovedemne 1: Læreren, eleven og opplæringen

Studentene skal

- ha kunnskap om og forståelse for hvilken betydning relasjonen mellom lærer - elev og elev – elev har, og hvordan læreren kan påvirke relasjonene i en positiv retning
- ha innsikt og ferdigheter i kommunikasjon for å etablere en god dialog og et godt samarbeid med alle aktørene i skolen
- tilegne seg grunnleggende didaktisk kunnskap basert på relevant forskning om hva som ser ut til å være viktige betingelser for læring
- kunne analysere læreplaner og vite hvilken forpliktelse læreren har i forhold til skolens lover og læreplaner
- kunne analysere enkeltelevers og elevgruppers læringsstrategier i lys av ulike teoretiske perspektiver, og bruke denne kunnskapen til å legge til rette for tilpasset opplæring i et inkluderende læringsmiljø
- ha innsikt i veiledningsteori, kunne gi og motta veiledning

Hovedemne 2: Lærerem og eleven i skolen

Studentene skal

- ha kunnskap om og reflektere over hvilke ferdigheter som er nødvendige for å kunne framstå som en tydelig leder i klasserommet
- ha innsikt i sin egen utøvelse av lærerrollen og kunne vurdere seg selv ut fra forskningsbasert

kunnskap om læreren som leder
- ha kunnskap om og innsikt i de forutsetningene som er nødvendig for å utvikle gode relasjoner mellom lærer og elev og mellom elever, og bruke denne innsikten til å legge til rette for tilpasset opplæring
- ha innsikt i hvordan ulike sosialiseringsfaktorer får konsekvenser for læringsmiljøet og det sosiale fellesskapet mellom elever
- få forståelse for og kunnskap om utviklingen av tilpasset opplæring som et overordnet begrep i norsk skole
- analysere enkeltelevers og elevgruppers læringsstrategier i lys av ulike teoretiske perspektiver, og bruke denne kunnskapen til å legge til rette et inkluderende læringsmiljø, også for elever med behov for spesialundervisning
- ha kjennskap til prinsipper for elevvurdering og kunne reflektere over ulike former for vurdering
- kunne analysere læreplaner, vite hvilken forpliktelse læreren har i forhold til skolens lover og læreplaner og ha kunnskapsgrunnlag til å utvikle skolens egne læreplaner

Hovedemne 3: Skolen, læreren og eleven i samfunnet

Studentene skal

- kunne forstå endringer i lærerrollen og elevrollen ut fra et historisk, filosofisk og samfunnsmessig perspektiv og kunne analysere hvordan disse rollene endrer seg i takt med endringer i samfunnet
- ha kunnskap om norsk grunnskole og de historiske forutsetningene for skolen i dagens samfunn
- få innsikt i de grunnleggende verdier i samfunn og skole, og reflektere over hva som bør bevares og hva som bør endres
- kunne bearbeide dilemmaer som knytter seg til møtet mellom teori og praksis
- kunne analysere og vurdere skolen som organisasjon ut fra ulike perspektiver og være rustet til å gå inn i et samarbeid om skolens virksomhet og utviklingsarbeid
- få kunnskap om og kunne reflektere over forholdet mellom foreldremandat, samfunnsmandat og pedagogisk mandat i skole-hjem samarbeidet
- ha innsikt og ferdigheter i kommunikasjon for å etablere en god dialog og et godt samarbeid med forelder/foresatte og andre samarbeidspartnere
- ha innsikt i hvordan ulike sosialiseringsfaktorer får konsekvenser for læringsmiljøet og det sosiale fellesskapet mellom elever
- ha innsikt i hva det betyr å vokse opp i et flerkulturelt samfunn og hva som kan bidra til å skape fellesskap og kommunikasjon på tvers av forskjeller
- være bevisst eget og kollegaers fag-, kunnskaps- og læringssyn og forholdet mellom pedagogisk grunnsyn, opplæringens mål og skolens eller virksomhetens praksis
- kjenne til sentrale filosofers pedagogiske tenkning og deres betydning for oppdragelse og læring i dagens skole

Innhold

Grunnlaget for faget er de pedagogiske hoveddisiplinene *psykologi, sosiologi, filosofi, idéhistorie og didaktikk.*

Fagstoffet i studiet er fordelt i tre hovedemner. Det første hovedemnet omfatter lærerrollen, mellommenneskelige relasjoner, allmenndidaktikk, veiledning og lærings- og utviklingsteori. Det andre

hovedemnet omfatter læringsmiljø, sosialisering, den inkluderende skole og tilpasset opplæring og didaktikk. Det tredje hovedemnet inneholder skolehistorie, skolen som organisasjon, sosialisering og pedagogisk filosofi.

Fagområdet *didaktikk og perspektivet tilpasset opplæring* er gjennomgående, og blir tatt opp i de fleste emner med økende krav til innsikt og forståelse.

Hovedemne 1: Læreren, eleven og opplæringen

Lærerrollen

- Den gode lærer
- Lærerrollen i endring

Mellommenneskelige relasjoner

- Samarbeid og samspill
- Kommunikasjon
- Relasjonskompetanse
- Konfliktløsning

Didaktikk

- Å planlegge undervisning – didaktiske hovedkategorier
- Skolens planverk / skolens lovverk

Veiledning

- Praksisveiledning

Læring og utvikling

- Lærings og utviklingsteori
- Motivasjon
- Læringsstrategier

Innholdet presiseres og gis en endelig utforming i semesterplanene.

Hovedemne 2: Lærerem og eleven i skolen

Læringsmiljø

- Sosial systemteori
- Klasseledelse
- Eleven som aktør - elevmedvirkning
- Relasjoner, verdier og normer

- Mobbing

Sosialisering

- Oppvekstmiljø
- Ungdomssosiologi

Den inkluderende skole – tilpasset opplæring

- Tilpasset opplæring – skolehistorisk perspektiv
- Elevmangfold og differensiering
- Spesialpedagogikk og elever med spesielle behov
- Barn og unge i krise

Didaktikk

- Elevvurdering
- Skolens og lærernes planarbeid

Innholdet presiseres og gis en endelig utforming i semesterplanene.

Hovedemne 3: Skolen, læreren og eleven i samfunnet

Norsk skolehistorie

Skolen som organisasjon

- Lovverk og læreplaner
- Skoleutvikling, skolevurdering, skolekultur
- Samarbeid hjem – skole

Sosialisering

- Flerkulturell pedagogikk

Pedagogisk filosofi

- Pedagogisk idéhistorie
- Etikk

Innholdet presiseres og gis en endelig utforming i semesterplanene.

Organisering og arbeidsformer

I arbeidet med fagstoffet skal studentene bruke ulike arbeidsmåter som; individuelt arbeid, arbeid i mindre grupper med og uten lærerveiledning, studentledet / lærerledet seminar og forelesninger. Arbeidsmåtene skal fremme evnen til analyse, drøfting og refleksjon.

For at studentene skal få trening i arbeidsmåter som de vil trenge i læreryrket, blir det lagt vekt på aktiviteter som krever ferdigheter i å formidle, kommunisere, samarbeide, lede, samt veilede og vurdere medstudenter.

Informasjonsteknologi er et pedagogisk hjelpemiddel som studentene skal benytte i planlegging, undervisning og læring både i utdanningen og senere i læreryrket. Utdanningen skal bevisstgjøre studentene på IKTs muligheter og begrensninger.

Studiet inneholder obligatoriske arbeidskrav som er nevnt under hvert emne. Det er også obligatorisk frammøte til spesielle deler av undervisningsopplegget. Dette blir nærmere presisert i semesterplanene.

Studentene bør være oppmerksomme på at ikke alle fagets emner kan behandles i forelesninger eller seminar. Det er studentens ansvar å tilegne seg pensum.

Vurderingsordning

Hovedemne 1: Læreren, eleven og opplæringen

3 timers individuell skriftlig deleksamen som teller 20 % av endelig karakter i faget.

Hovedemne 2: Lærerem og eleven i skolen

Individuell muntlig eksamen med utgangspunkt i gruppeoppgaven og pensumlitteratur fra emne 2. Muntlig eksamen i hovedemne 2 bygger samtidig på kunnskaper fra pensum i hovedemne 1. Eksamen teller 40 % av samlet karakter.

Hovedemne 3: Skolen, læreren og eleven i samfunnet

Individuell skriftlig eksamen som omfatter pensum fra alle de tre hovedemner. Eksamen teller 40 % av samlet karakter.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

2KR11 Kristendoms-, religions- og livssynskunnskap

Emnekode: 2KR11

Studiepoeng: 20

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Læringsutbytte

Studentene skal ved sluttført studium kunne

- gjøre rede for skolefagets idé og drøfte fagets betydning for individ, skole, kultur og samfunn
- vise kyndighet, dyktighet og gode menneskelige forutsetninger for å gå inn i oppgaven som lærer i faget i samsvar med grunnskolens læreplanverk
- gjøre rede for sentrale kristendomsfaglige, religionsfaglige og livssynsfaglige emner med norsk virkelighet som viktig referanseramme
- planlegge, gjennomføre og vurdere faglig velfundert og tilpasset opplæring i alle emneområder innen skolefaget
- drøfte lærerens rolle som kultur- og verdiformidler og som forbilde og omsorgsperson i skolen
- stimulere til individuell og kulturell identitetsutvikling hos elever med ulik religiøs og livssynsmessig bakgrunn
- bidra til å skape et undervisningsmiljø som fremmer forståelse og respekt, åpenhet og evne til dialog mellom mennesker av ulik livsoppfatning
- gjøre bruk av estetiske uttrykk fra ulike religioner og livssyn, og legge til rette for estetisk opplevelse i opplæringen
- reflektere bevisst over egne verdier, og vise personlig modenhet og selvstendig vurderingsevne

Innhold

KRL 1 (20 studiepoeng):

KRL 101 (10 studiepoeng):

Religion med hovedvekt på Midtøsten.

A. Jødedom

B. Kristendom, med vekt på fortelling og hovedtematikk i Bibelen.

KRL 102 (10 studiepoeng):

Kristen og humanistisk kulturtradisjon i Europa.

A. Filosofi.

B. Livssyn.

C. Etikk.

C. Islam

D. Hinduisme og buddhisme (kort innføring).

E. Fagdidaktikk, med vekt på KRL-faget og fortelling og bilde i religionene.

Vurdering: Avsluttende hjemmeeksamen med skriving av individuelt essay. Utlevering av tema mandag kl.09.00. Innlevering fredag kl.12.00.

D. Kristendommens historie, med vekt på tro og livstolkning.

Vurdering: Avsluttene individuell skriftlig eksamen (4 timer).

Tilbud om studietur: Israel, Tyrkia, Hellas, Egypt eller Italia.

Modul 1: KRL 101 (10 studiepoeng): Religion med hovedvekt på Midtøsten

A. Jødedom

Jødedommen er i norsk sammenheng en relativt liten religion. På verdensbasis er den imidlertid betydelig, og den har – gjennom sin tilknytning til Israels land og det jødiske folkets særegne historie i gammel og ny tid – en særlig aktualitet innenfor Vestens historie. Jødedommen er også interessant på grunn av de felles røttene den har med kristendommen, og delvis med islam. Religionen skal imidlertid presenteres ut ifra sin egenart og selvforståelse, og, samtidig som jødedommen har stor historisk betydning, må det komme frem at den representerer en levende kultur og religion i dagens verden. Undervisningen skal formidle kunnskaper om jødisk tradisjon, og samtidig skape respekt og forståelse for den spesielle historie, kultur og tro som denne religionen knyttes til.

Hovedmomenter

- Innføring i religionsstudium, med vekt på Midtøstens religioner.
- Oversikt over den historiske utviklingen til jødedommen, dens utbredelse i verden og dens stilling i Norge i dag.
- Jødedommens viktigste tekstkilder.
- Sentrale fortellinger, viktige ritualer og høytider samt etikk og leveregler innen jødedommen.
- Visuelle, arkitektoniske og musikalske uttrykk, og ferdigheter i å bruke dette i arbeid med jødedommen.

B. Kristendom, med vekt på fortelling og hovedtematikk i Bibelen

Bibelen er et sentralt område i KRL-faget både i grunnskolen og i lærerutdanningen – det gjelder Bibelen som kulturarv, som grunnleggende kilde for tro, moral og livstolking innenfor kristendommen, og som inspirasjonskilde for kunst, kultur og samfunnsbygging. Studiet omfatter arbeid med Bibelen både som én bok og som en boksamling satt sammen av ulike bøker. Vekten vil ligge på hovedlinjer og hovedtanker i bibellitteraturen, med særlig vekt på noen utvalgte skrifter i Det gamle og Det nye testamente. Ved siden av fortellingsdidaktiske innfallsvinkler, omfatter studiet også arbeid med den estetiske dimensjonen i tilknytning til bibeltekster.

Hovedmomenter

- Bibelsyn og bibeltolking: Bibelen som historisk, litterært og religiøst dokument.
- Skrifter og skriftgrupper i Bibelen.
- Den store bibelske fortelling.
- Bibel og kultur.
- Bibelen i skolen, med vekt på fortellingsdidaktikk og estetiske virkemidler.
- Hovedlinjer og hovedtanker i 1 Mosebok: Skapelse og syndefall, utvelgelse, løfte og pakt, Abrahamsfortellingen og Joseffortellingen.
- Hovedlinjer og hovedtanker i 2 Mosebok 1-20: Mosesfortellingen, gudsnavnet 'Jeg er', exodus (utvandring), påske og utfrielse, Sinaipakten og De ti bud.
- Hovedlinjer og hovedtanker i Lukasevangeliet: Jesu fødsel, løftesoppfyllelse (forholdet GT-NT), Jesu liv og virke, under, Jesu forkynnelse og lære, gudsriketanken, lignelsene, Jesus i møte med mennesker, Jesu lidelse, død og oppstandelse.
- Hovedlinjer og hovedtanker i Apostelgjerningene: Apostlene, pinsedag, utbredelse og forfølgelse, Peter og Paulus, misjon, forkynnelse og liv i de første kristne menigheter.

C. Islam

Gjennom migrasjoner i andre halvdel av det 20. århundre, er islam blitt den av de ikke-kristne religionene som er sterkest representert i Europa. Dette gjelder også Norge. Det er derfor viktig at lærerstudenter får god kunnskap om denne religionen, og at de som studerer islam møter religionen som levende kilde for tro, moral og livstolkning. Undervisningen skal sette studentene i stand til å møte elever med ulik religiøs bakgrunn på en profesjonell måte. Studiet omfatter også betraktninger omkring religionsundervisningens fagdidaktikk.

Hovedmomenter

- Hvordan religioner fungerer som kilder til livstolkning i vår tid.
- Hvordan en kan arbeide med og samtale om religion i en flerreligiøs klasse.
- Oversikt over den historiske utviklingen til islam, dens utbredelse i verden og dens stilling i Norge i dag.
- Islams viktigste tekstkilder.
- Sentrale fortellinger, viktige ritualer og høytider samt etikk og leveregler innen islam.
- Visuelle, arkitektoniske og musikalske uttrykk, og ferdigheter i å bruke dette i arbeid med islam.

D. Hinduisme og buddhisme (kort innføring)

Østens religioner vil særlig behandles på de videregående studietilbudene i KRL (KRL 2 og 3), men også på innføringsnivået vil et oversiktsmessig kjennskap til hinduismen og buddhismen være nyttig. Disse to religionene preger folk og land, kulturer og tradisjoner i Asia, og har også en viss innflytelse i Vesten. Studiet skal gi en første innføring i hva disse religionene handler om, og beskrive dem ut ifra de sammenhenger de er blitt til i.

Hovedmomenter

- Kort oversikt over den historiske utviklingen til hinduismen og buddhismen, deres utbredelse i verden og deres stilling i Norge i dag.
- Kort innføring i de viktigste tekstkildene i hinduismen og buddhismen.
- Kort innføring i noen sentrale fortellinger, viktige ritualer og høytider samt etikk og leveregler innen disse fire religionene.

E. Fagdidaktikk, med vekt på KRL-faget og fortelling og bilde i religionene

Fagdidaktikken skal gi studentene grunnleggende innsikt i skolefagets særpreg – dets historiske bakgrunn, mål, selvforståelse, innhold og metoder, og gjøre dem skikket til å fylle lærer- og oppdragerrollen i faget på en sakssvarende måte. Studiet tar opp fagdidaktiske spørsmålsstillinger som særlig knytter seg til KRL-faget som møtested mellom ulike religioner, livssyn og kulturer. Forholdet mellom elev, hjem, skole og samfunn blir her viktig. Et vesentlig anliggende blir hvordan undervisningen kan ivareta den enkelte elevs forhold til egen tradisjon, samtidig som den legger til rette for kultur- og tradisjonsmøter. Studiet vil belyse reglement, praksis og problemer knyttet til spørsmålet om differensiering og fritak fra deler av KRL-undervisningen i grunnskolen. Studentene skal også settes i stand til å vurdere prinsipielle og praktiske spørsmål knyttet til planlegging, gjennomføring og evaluering av undervisning. Bruk av estetiske virkemidler inngår i fagdidaktikken.

Hovedmomenter

- *Pedagogisk mandat i spørsmål om religion og livssyn: Forholdet mellom skolens og hjemmets mandat.*
- Kristendomsfagets historie: KRL-fagets tilblivelsesprosess, begrunnelse, målsetting og innhold.
- Fagets rolle som formidler av grunnleggende kristne og humanistiske verdier.
- Fagets rolle i utviklingen av bevissthet om religiøst og livssynsmessig mangfold.
- *Differensiering og fritak fra deler av KRL-faget i grunnskolen.*
- *Grunnleggende didaktiske prinsipper og metoder, herunder fortellingsdidaktikk, didaktikk knyttet til bruk av estetiske uttrykk i undervisningen og metoder og arbeidsmåter som stimulerer identitetsutvikling og dialog på tvers av tros- og livssynsgrenser.*

Modul 2: KRL 102 (10 studiepoeng): Kristen og humanistisk kulturtradisjon i Europa.

A. Filosofi

Europeisk kultur bygger både på arven fra Jerusalem (jødedommen/kristendommen) og arven fra Athen (gresk filosofi). Studiet av filosofi skal gi studentene innsikt i viktige sider ved filosofiens historie. Gjennom arbeid med tanker og begreper fra filosofien skal studentene få hjelp til bearbeiding av de store livsspørsmålene, og stimuleres til refleksjon i arbeidet med egen og elevers livsorientering.

Hovedmomenter

- Ulike syn på forholdet mellom filosofi, religion og etikk.
- Virkelighetsoppfatning (bl.a. kunnskapssyn), menneskesyn og etikk hos utvalgte tenkere som *Platon, Aristoteles og Kant.*
- Tenkningen omkring menneskerettigheter og barns rettigheter.
- Den filosofiske samtale i skolen som arbeidsform for å utvikle undring og personlig vekst, og prøve ut standpunkter og holdninger.

B. Livssyn

I studiet av livssyn legges det vekt på at studentene skal få møte aktuelle ikke-religiøse livssyn som kilde for livstolkning og moral. Særlig vil humanisme og humanetikk stå i fokus. Det legges vekt på en presentasjon ut ifra egenart og selvforståelse. Undervisningen skal sette studentene i stand til møte elever med ulik livssynsmessig bakgrunn på en profesjonell måte.

Hovedmomenter

- Hvordan livssyn fungerer som kilder til livstolking i vår tid.
- Humanismen som livssyn, historisk – og aktuelt, med vekt på norske forhold.
- Forholdet mellom religion og livssyn, og hvordan en kan legge til rette for møte mellom det ikke-religiøse og det religiøse livssynsperspektivet i grunnskolens KRL-undervisning.

C. Etikk

Målområdet omfatter innføring i elementær etisk teori og i sentrale normer og verdier som norsk grunnskole bygger på. Studentene skal få innblikk i trekk fra den filosofiske etikkens historie, og bli kjent med ulike religioners etikk. Studiet skal belyse den kristne etikkens særpreg, og forholdet mellom kristen, humanistisk, og annen etikk. Dette skal danne bakgrunn for å kunne gjennomføre enkle drøftinger av konkrete etiske emner, og for å legge til rette for etisk refleksjon og diskusjon i grunnskolen

Hovedmomenter

- Grunnbegreper og ulike tilnærmingsmåter (modeller) i etikken.
- Filosofisk etikk: Begrunnelser og egenart.
- Kristen etikk og dens egenart i forhold til andre former for etikk.
- Arbeid med aktuelle etiske emner ut fra modeller, normer og verdier.
- Drøfting av sentrale yrkesetiske problemstillinger: Lærerrolle og oppdragerrolle.
- Arbeid med moralske holdninger og etiske konflikter og valg i skolen, herunder forholdet mellom kjønnene.

D. Kristendommens historie, med vekt på tro og livstolkning

Fra apostlenes tid – med Jerusalem som utgangspunkt – har kristendommen spredt seg rundt i verden. Studiet av kristendommens historie tar for seg utviklingstrekk fra den første tid og frem til i dag – med særlig vekt på utvalgte epoker. Det blir fokusert på teologiske temaer og utfordringer som satte varig preg på kristen tro og tenkning i ettertiden. Studiet omhandler særlig europeisk og norsk kirkehistorie.

Det blir lagt vekt på kristen kultur slik den viser seg gjennom tekster og estetiske uttrykksformer i ulike tidsepoker, og på hvordan lærere kan bruke tekster og kunstuttrykk i undervisningen om kristendommens historie.

Hovedmomenter

- Oversikt over hovedlinjer i kristendommens historie.
- Kjennskap til sentrale utviklingstrekk ved kristendommen i oldtiden, middelalderen, reformasjonsårhundret og nyere tid.
- Kristendommens møte med ikke-kristne kulturer og religioner.
- Kristendommens utvikling og utbredelse i Norge, og kirke- og kristenliv i Norge i dag.
- Kirkekunnskap med vekt på lokale forhold.
- Formidling av kristendommens historie i grunnskolens undervisning, bl.a. gjennom tekster og kunst.

Organisering og arbeidsformer

KRL 1 er inndelt i to emneområder (moduler) som vil avsluttes etter tur. Undervisningen vil bli organisert som storforelesninger og i mindre seminargrupper, med arbeidsformer som studentfremlegg, samtale og diskusjon. Studentene skal få trening i å gi og få respons på egne prestasjoner, og få øvelse i dialog mellom ulike livssynsoppfatninger. Selvstudium er grunnleggende for god innsikt i faget, både med tanke på emner det foreleses over og emner det ikke gis undervisning i. Arbeid i kollokviegrupper gir mulighet til felles refleksjon rundt fagstoffet, og til å arbeide med egne holdninger gjennom saklig diskusjon. Studentene vil også få trening i innhenting av kunnskapsmateriale utover det som ligger i pensumlitteraturen, f.eks. gjennom bruk av bibliotek og arbeid med IKT.

Deler av undervisningen kan dekkes gjennom gjesteforelesere eller ekskursjoner, f.eks. ved besøk til ulike religioners gudshus. På KRL 1 inngår det vanligvis et tilbud om deltakelse på studietur til et fagrelevant reisemål i utlandet, f.eks. Israel, Tyrkia, Hellas, Egypt eller Roma.

Både som lærestoff og metode er fortellingen viktig i grunnskolefaget, særlig på småskoletrinnet. Det vil bli lagt vekt på å gjøre studentene fortrolige med fortellingsdidaktikk. KRL-studenter må også få trening i å nærme seg fagstoffet gjennom den estetiske dimensjon, konkretisert gjennom billedkunst, fotografi, arkitektur, sang og musikk. For å gi trening i bruk av arbeidsformer som preger grunnskolen, kan faglig og tverrfaglig tema- og prosjektarbeid inngå. **Deltakelse i en faglig seminarrekke, med studentforedrag, tekstarbeid og oppgaveløsning er obligatorisk.** Det vil gjøres nærmere rede for omfang og innhold i denne seminarrekken i undervisningsplaner som deles ut ved studiets oppstart. I arbeidet med denne seminarrekken oppfordres det til bruk av digitale verktøy både til innhenting av stoff og i presentasjonen. Ved foredrag skal det uansett presentasjonsform utarbeides et støtteark, gjerne utformet i programmet Powerpoint. Støttearket deles ut til medstudenter.

Undervisningen vil være knyttet til praksis i grunnskolen. Praksisundervisningen er en sentral del av faget. Alle studentene bør, enkeltvis eller i grupper, være med på å planlegge, gjennomføre og vurdere et undervisningsopplegg i KRL, eller ta del i et tverrfaglig opplegg der faget inngår. Praksis skal

skjerpe den fagdidaktiske refleksjon, samt sette fokus på læringsmiljø og yrkesetikk.

Vurderingsordning

Modul 1: Vurdering KRL 101: Religion med hovedvekt på Midtøsten (10 studiepoeng)

Avsluttende hjemmeeksamen med skriving av individuell besvarelse. Utlevering av tema mandag kl. 09.00. Innlevering fredag kl. 12.00. Besvarelsen skal være på inntil 8 A4-sider, skrifttype Times New Roman 12 pkt. og linjeavstand 1.5. Ved eksamen er alle emnene, eventuelt ulike kombinasjoner av disse, aktuelle for prøving. De delene av pensum som ikke dekkes av undervisningen, overlates i sin helhet til studentenes eget studium, og er eksamensstoff på linje med gjennomgått stoff. Eksamensresultatet teller 50 % av endelig karakter i faget.

Modul 2: Vurdering KRL 102: Kristen og humanistisk kulturtradisjon i Europa (10 studiepoeng)

Avsluttende individuell skriftlig eksamen på 4 timer. Ved eksamen er alle emnene, eventuelt ulike kombinasjoner av disse, aktuelle for prøving. De delene av pensum som ikke dekkes av undervisningen, overlates i sin helhet til studentenes eget studium – og er eksamensstoff på linje med gjennomgått stoff. Eksamensresultatet teller 50 % av endelig karakter i faget.

Tillatte hjelpemidler: Bibel, bibelordbok, Læreplanverket for Kunnskapsløftet (midlertidig utgave juni 2006) inkl. KRL-plan for grunnskolen fra 2005 (men ikke hele KRL-boka).

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

2GLSM3 Grunnleggende lese-, og skrive og matematikkopplæring

Emnekode: 2GLSM3

Studiepoeng: 10

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Læringsutbytte

Ved avsluttet studium skal studentene

- ha fått styrket sitt faglige og didaktiske grunnlag for å gjennomføre grunnleggende lese-, skrive- og matematikkopplæring på småskoletrinnet

- ha videreutviklet evnen til å vurdere kvalitet i opplæringen, slik at de kan bidra til at alle elever oppnår god kompetanse på de nevnte områder

- ha fått innsikt i barns kultur og kompetanse som grunnlag for tilrettelegging av opplæringen på småskoletrinnet

Innhold

Grunnleggende lese-, skrive- og matematikkopplæring består av følgende tre målområder:

- Arbeid med begreper og ordforråd

- Arbeid med lesing, skriving og matematikk i og på tvers av fag

- Organisering og samarbeid

Arbeid med begreper og ordforråd:

Barns språkutvikling og språklæring:

o Begrepsutvikling og ordlæring

o Utvikling av språklig bevissthet

o Språklige forutsetninger hos elever fra språklige minoriteter

o Språkstimulerende lek i førskolealder og på småskoletrinnet

o Høytlesing som språkstimulerende aktivitet

Innholdet i grunnleggende matematiske begreper og hvordan barn utvikler sin forståelse av dem

o Begreper innen tall, geometri, måling, klassifisering og sortering

o Lek i utviklingen av matematiske begreper

Arbeid med lesing og skriving i og på tvers av fag:

Grunnleggende temaer innenfor lesing, skriving, skriftforming og matematikk

Tverrfaglige arbeidsformer og aktiviteter

Lek som metode

Aktuelle kartleggingsprøver

Forebygging av lese-, skrive- og matematikkvansker

Organisering og samarbeid i den grunnleggende lese- , skrive- og matematikkopplæringa

Samarbeid skole – hjem

Samarbeid mellom lærere på og mellom trinn

Organiseringsformer på småskoletrinnet

Organisering og arbeidsformer

Undervisningen er knyttet til praksis på 1. – 3. trinn. Et profesjonsseminar der GLSM er tema, er lagt i tilknytning til praksisperioden i GLSM. Undervisningen vil bestå av forelesninger, seminartimer og arbeid i grupper og individuelt.

Vurderingsordning

Individuell 4 timers eksamen. Eksamensoppgaven vil inneholde like store deler i norsk og matematikk, og det pedagogiske fagstoffet kan trekkes inn i begge fagdelene. Hver av de to delene må være bestått for at besvarelsen som helhet skal være til bestått. Besvarelsen vurderes med gradert karakter A-F, hvor E er lavest bestått karakter.

Hjelpemidler: ingen

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

Valgemne 60 sp

Emnekode:

Studiepoeng: 60

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Læringsutbytte

I henhold til studieplan

Innhold

I henhold til studieplan

Organisering og arbeidsformer

I henhold til studieplan

Vurderingsordning

I henhold til studieplan

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap